

Bloomova taxonomie výukových cílů v kognitivní oblasti a slovník aktivních sloves

Bloomova taxonomie je teorie o cílech vzdělávání, kterou představil Benjamin Bloom v roce 1956. Teorie vymezuje strukturu cílů vzdělávání a jejich vztah k různým úrovním myšlení. Jedná se o jednu z nejdůležitějších pedagogických teorií a ovlivňuje plánování výuky a kurikula. Bloomova taxonomie je významná především pro způsob, jakým naznačuje konkretizaci a operacionalizaci cílů vzdělávání (definuje specifické a měřitelné cíle) (Skalková 1999).

Cílová kategorie (vymezuje úroveň osvojení si dané oblasti nebo tématu vzdělávání)	Aktivní slovesa (typická slovesa, která se využívají k vymezení výukového cíle dané kategorie)
1. Zapamatování (znalost) specifických informací Terminologie a specifická fakta, klasifikace a kategorizace, kritéria, obecné poznatky a zobecňování v oboru teorie a struktur.	definovat přiřadit doplnit reprodukovat napsat seřadit opakovat vybrat pojmenovat popsat vysvětlit určit
2. Pochopení (porozumění) Překlad z jednoho jazyka do druhého, převod jedné formy komunikace do druhé, jednoduchá interpretace, extrapolace (vysvětlení).	dokázat převést jinak formulovat vyjádřit (vlastními slovy, jinou formou) ilustrovat vysvětlit interpretovat vypočítat objasnit zkontrolovat odhadnout změřit opravit přeložit
3. Aplikace Použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, postupy, obecné myšlenky) v konkrétních situacích.	aplikovat použít demonstrovat prokázat diskutovat registrovat interpretovat řešit uvést vztah mezi uspořádat vyzkoušet vysvětlit
4. Analýza Rozbor konkrétní informace (systému, procesu) na prvky a části, stanovení hierarchie prvků, principů jejich organizace, vztahů a interakce mezi prvky.	analyzovat provést rozbor rozhodnout rozlišit rozčlenit specifikovat
5. Syntéza složení prvků a jejich částí do předtím neexistujícího celku (ucelené sdělení, plán nebo řada operací nutných k vytvoření díla nebo projektu, odvození souboru	kategorizovat klasifikovat kombinovat modifikovat napsat sdělení (zprávu)

abstraktních vztahů k účelu klasifikace nebo objasnění jevů).	navrhnout organizovat zorganizovat shrnout vyvodit obecné závěry
6. Hodnotící posouzení Posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska kritérií, která jsou dána, nebo která si žák navrhne sám.	argumentovat obhájit ocenit oponovat podpořit názory porovnat provést kritiku posoudit
	prověřit srovnat s normou vybrat uvést klady a zápory zdůvodnit zhodnotit

(Skalková 1999)

Na konci 90. let byla Bloomova taxonomie významně revidována. Této revize se ujal tým pod vedením D.R. Krathwola. Ti přepracovali a vytvořil novou taxonomii vzdělávacích cílů s dvěma rozměry: znalostní a kognitivní procesy. I když hierarchické uspořádání taxonomie zůstává zachováno, postup od nejjednoduššího k nejsložitějšímu není nutný. Zejména při jednotlivých aktivitách v hodinách může dojít k prolínání, při kterém je hierarchie porušena (například žák může hodnotit, aniž by aplikoval). V celkovém průběhu kurzu by však měly být přítomny všechny dimenze taxonomie. Mezi prvními, kdo o této taxonomii referoval v Česku, byla J. Hudecová, která přeložila také níže uvedenou matici (Hudecová, 2004).

Použitá literatura

- HUDECOVÁ, D: (2004) Revize Bloomovy taxonomie edukačních cílů. *Pedagogika.*, roč. 54, čís. 3, s. 274–283.
<https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1809%20title=>
- Skalková, J: (1999) *Obecná didaktika*. 1. vyd. Praha: ISV nakladatelství, ISBN 80-85866-33-1.